

Brusel 16. listopadu 2015
(OR. en)

13989/15

COMPET 507
MI 711
IND 183

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	<i>Příprava zasedání Rady pro konkurenceschopnost konajícího se ve dnech 30. listopadu a 1. prosince 2015</i> „Prověrka“ konkurenceschopnosti: hospodářský vývoj a systematické zohledňování konkurenceschopnosti do všech oblastí politiky – <i>prezentace Komise</i> – <i>prezentace zprávy předsednictví o systematickém zohledňování konkurenceschopnosti</i> – <i>výměna názorů</i>

ÚVOD

Evropská rada na svém zasedání v březnu 2014 konstatovala, že EU potřebuje silnou a konkurenceschopnou průmyslovou základnu, pokud jde o výrobu i investice, jakožto klíčovou hnací sílu hospodářského růstu a zaměstnanosti.

Zdůraznila, že k dosažení tohoto cíle je zapotřebí, aby byly otázky konkurenceschopnosti průmyslu začleňovány do všech oblastí politik EU, neboli jinými slovy, aby byla konkurenceschopnost **systematicky zohledňována**¹.

¹ Dokument EUCO 7/1/14 ze dne 21. března 2014.

Na výzvu Evropské rady zareagovala tři předsednictví – italské, lotyšské a lucemburské (druhé pololetí roku 2014 – konec roku 2015), jež toto téma zařadila mezi nejvyšší priority svého společného pracovního programu².

Na základě práce vykonané během italského a lotyšského předsednictví využilo lucemburské předsednictví uplynulých šest měsíců k tomu, aby v rámci Rady pro konkurenceschopnost zavedlo několik inovací k dalšímu usnadnění systematického zohledňování konkurenceschopnosti v praxi.

Lucemburské předsednictví se přitom zaměřilo zejména na tyto dvě oblasti činnosti:

- zavádění **nových pracovních metod**, které mají usnadnit systematické zohledňování konkurenceschopnosti a současně zlepšit fungování Rady pro konkurenceschopnost, jako je například zahájení „prověrky konkurenceschopnosti“, vytvoření „seznamu předsednictví pro účely zohledňování“, který zahrnuje nejdůležitější aktuální a budoucí návrhy, jež mohou mít významný dopad na konkurenceschopnost, jakož i pořádání společných zasedání pracovních skupin s různými oblastmi odbornosti s cílem podpořit integrovaný přístup ke konkurenceschopnosti;
- hloubková analýza řady **věcných otázek souvisejících s konkurenceschopností EU** – například zlepšení investičního prostředí v EU, posílení konkurenceschopnosti energeticky náročných odvětví, zlepšení fungování jednotného trhu a celkové kvality regulačního rámce a lepší zohledňování potřeb malých a středních podniků³ – s cílem určit případné nedostatky a priority činnosti.

Z pohledu **určení evropské přidané hodnoty** přistupovalo předsednictví ke své práci tak, že se soustředilo na opatření na úrovni EU, která mohou mít hmatatelný přínos pro občany a podniky, zejména pak malé a střední podniky.

² Dokument 11258/14.

³ Podrobný přehled těchto otázek je uveden v hlavní části zprávy.

Cílem zprávy uvedené v příloze je – na základě práce uskutečněné v této souvislosti – zhodnotit dosažený pokrok a poskytnout přehled o činnostech realizovaných během lucemburského předsednictví.

Zpráva rovněž předkládá doporučení ohledně toho, jak lze systematické zohledňování konkurenceschopnosti v budoucnu dále zlepšit, jež lze shrnout takto:

- Vysokou prioritou by mělo být další prosazování **integrovaného přístupu ke konkurenceschopnosti** v rámci Rady pro konkurenceschopnost i mezi jinými složenými Rady.
- Rada pro konkurenceschopnost by měla využívat a dále rozvíjet „**seznam předsednictví pro účely zohledňování**“ a „**prověrku konkurenceschopnosti**“ coby nástroje pro sledování systematického zohledňování konkurenceschopnosti a pro zlepšení způsobu, jakým Rada pro konkurenceschopnost funguje. Tyto nástroje by měly Radě pomoci plnit svůj mandát a včas reagovat na důležité otázky týkající se reálné ekonomiky.
- **Systematické zohledňování** by mělo prostřednictvím vhodného koordinačního úsilí **probíhat rovněž na vnitrostátní úrovni**. Užitečným vodítkem v tomto ohledu může být seznam pro účely zohledňování.
- Je třeba posílit řízení rozsáhlých politických procesů souvisejících s konkurenceschopností, jako jsou například **jednotný digitální trh** a **strategie pro jednotný trh**, a Rada pro konkurenceschopnost by se měla aktivně ujmout své úlohy.
- **Komise** by měla poskytovat podrobnější informace týkající se **časového rámce a obsahu konkrétních opatření, která připravuje** za účelem prohloubení systematického zohledňování konkurenceschopnosti, a to jak pokud jde o horizontální opatření, tak pokud jde o opatření specifická pro konkrétní odvětví.
- **Pracovní skupina na vysoké úrovni pro konkurenceschopnost a růst** by měla být zapojena do přípravy a další analýzy otázek souvisejících se systematickým zohledňováním a měla by nadále sledovat **provádění závěrů Rady**.

Lucemburské předsednictví vyzývá budoucí předsednictví a Komisi, aby při své činnosti vycházely ze závěrů této zprávy a zvážily přijetí navazujících opatření.

PROVÁDĚNÍ SYSTEMATICKÉHO ZOHLEDŇOVÁNÍ KONKURENCESCHOPNOSTI

AKTUÁLNÍ STAV A PERSPEKTIVY

ZPRÁVA PŘEDSEDNICTVÍ

I. MANDÁT RADY PRO KONKURENCESCHOPNOST

Systematické zohledňování konkurenceschopnosti není v Radě ničím novým. Při svém zřízení v roce 2002 měla Rada pro konkurenceschopnost plnit úlohu subjektu pro strategické sledování konkurenceschopnosti⁴.

Několik měsíců po svém vzniku získala Rada pro konkurenceschopnost na zasedání Evropské rady v březnu 2003 široký mandát, podle něhož s ní mají být „v rámci postupů rozhodování Rady skutečně konzultovány návrhy, u nichž se má za to, že budou mít pravděpodobně zásadní dopad na konkurenceschopnost, i vzhledem k povinnosti všech složení Rady posoudit dopad svých oblastí specializace“.⁵

Evropská rada zároveň konstatovala, že Rada pro konkurenceschopnost „musí aktivně převzít horizontální roli v oblasti posilování konkurenceschopnosti a růstu (...) a pravidelně přezkoumávat horizontální i odvětvové otázky“⁶.

II. LEPŠÍ FUNGOVÁNÍ RADY PRO KONKURENCESCHOPNOST

Rada pro konkurenceschopnost se vytrvale potýká s obtížemi při naplňování své úlohy a panuje tak shoda ohledně potřeby vyvinout nové pracovní metody ke zlepšení její efektivnosti.

⁴ Na základě sloučení bývalých složení Rady pro „průmysl“, pro „vnitřní trh“ a pro „výzkum“.

⁵ Dokument 8410/03.

⁶ Tamtéž.

V září 2014, během italského předsednictví, se Rada pro konkurenceschopnost rozhodla „*strukturovaněji a systematičtěji uplatňovat svůj mandát za účelem přezkoumávání všech příslušných návrhů, které mají zásadní dopad na konkurenceschopnost*“ a „*pravidelně jednat o zohledňování problematiky konkurenceschopnosti průmyslu v praxi* [v souladu s výzvou Evropské rady z března 2014]⁷, a to na základě informací poskytnutých Komisí“⁸.

Následně byly za účelem zlepšení způsobu fungování Rady pro konkurenceschopnost uskutečněny tyto konkrétní kroky.

i) „Prověrka konkurenceschopnosti“

Lucemburské předsednictví, opírající se o silnou podporu členských států i Komise, zavedlo novou pracovní metodu, která má posílit strategickou úlohu Rady pro konkurenceschopnost: takzvanou „prověrku konkurenceschopnosti“ (dále jen „prověrka“).

Cílem prověrky je umožnit ministrům, aby představili své priority a reagovali na naléhavé problémy a na vývoj ve všech oblastech, které jsou relevantní pro hlavní sféru činnosti Rady pro konkurenceschopnost: reálnou ekonomiku.

Prověrka probíhá formou otevřené rozpravy mezi ministry a Komisí, a to na začátku každého zasedání Rady pro konkurenceschopnost. Smyslem prověrky z hlediska výsledků a navazující činnosti je zhodnotit aktuální situaci, určit priority pro další práci – v Radě a v jejích přípravných orgánech – a také přispět k posílení koordinace v důležitých otázkách na úrovni členských států.

Vedle obsahových témat představuje prověrka také nástroj ke zlepšení dynamiky zasedání Rady pro konkurenceschopnost tím, že budou spontánnější a interaktivnější.

První prověrka byla provedena na zasedání Rady pro konkurenceschopnost dne 1. října 2015.

Vycházela ze dvou hlavních prvků:

⁷ Tamtéž.

⁸ Dokument 13338/14.

- a) prezentace Komise týkající se klíčových ukazatelů souvisejících s konkurenceschopností a integrací trhu, jako je například integrace obchodu se zbožím a službami, a nejnovějších trendů v oblasti přímých zahraničních investic a investic obecně. Během této prezentace byla zdůrazněna jedna konkrétní oblast zájmu: spojitost mezi politikou životního prostředí a zlepšováním právní úpravy a v obecnější rovině potřebou zajistit, aby byl regulační rámec předvídatelný, jasný a soudržný;
- b) seznamu předsednictví pro účely zohledňování: jedná se o neformální pracovní dokument předsednictví, který poskytuje orientační demonstrativní přehled současných a připravovaných iniciativ EU, které pravděpodobně budou mít významný dopad na konkurenceschopnost, včetně iniciativ spadajících do pravomoci Rady v jiných složeních. V zájmu usnadnění monitorovací úlohy Rady pro konkurenceschopnost ve vztahu k integritě a řádnému fungování vnitřního trhu jsou v tomto seznamu specificky zdůrazněny iniciativy opírající se o právní základ související s vnitřním trhem (článek 114 SFEU).

Prověrka vedla k věcné a otevřené rozpravě o hlavních prioritách systematického zohledňování konkurenceschopnosti, které ministři určili. Pokud jde o problematiku účinnosti regulace, přispěla prověrka také k objasnění toho, že mezi mírou ambicí právních předpisů a regulační zátěží, kterou tyto právní předpisy vytvářejí, nemusí nutně existovat přímá souvislost, tj. že je možné klást si vysoké cíle a současně udržet regulační zátěž na minimální úrovni.

Byly navrženy a s ohledem na budoucí diskuse v rámci prověrky následně zohledněny tyto podněty ke zlepšení:

- Je třeba se důrazněji zaměřit na mikroekonomickou analýzu na základě nejnovějších dostupných údajů, jakož i na porovnání mezi konkurenceschopností EU a třetích zemí („mezinárodní rozměr“).
- Je zapotřebí jednoznačněji rozlišovat mezi rozpravou ohledně prezentace Komise týkající se prověrky a seznamem předsednictví pro účely zohledňování.
- Seznam pro účely zohledňování by neměl být projednáván v celém rozsahu. Namísto toho by mělo předsednictví vybrat jedno či dvě témata, jež budou na každém zasedání Rady podrobněji posouzena.

- Seznam předsednictví pro účely zohledňování může sloužit jako užitečný nástroj ke sledování nejdůležitějších návrhů majících význam pro konkurenceschopnost. Členské státy ho mohou rovněž využívat pro účely vnitřní koordinace v rámci svých vnitrostátních správních orgánů.
- Měl by být zvážen strukturovanější přístup, pokud jde o témata a ukazatele, jež mají být na každém zasedání Rady projednány.

ii) Pracovní skupina na vysoké úrovni pro konkurenceschopnost a růst

Během italského předsednictví byla jako pracovní skupina spadající do pravomoci Coreperu I formálně zřízena Pracovní skupina na vysoké úrovni pro konkurenceschopnost a růst (dále jen „pracovní skupina na vysoké úrovni“)⁹.

Úkolem pracovní skupiny na vysoké úrovni je poskytovat podporu Radě pro konkurenceschopnost, mimo jiné i pokud jde o sledování konkurenceschopnosti a její systematické zohledňování.

V zájmu zajištění kontinuity získala pracovní skupina na vysoké úrovni během tří předsednictví (italského, lotyšského a lucemburského) stálého předsedu. Trojice předsednictví společně jmenovala lotyšského zástupce v pracovní skupině na vysoké úrovni do funkce jejího předsedy, zatímco Itálie a Lucembursko jmenovaly každý jednoho místopředsedu¹⁰.

Pracovní skupina na vysoké úrovni vedla během těchto tří předsednictví obsáhlá jednání o důležitých otázkách souvisejících se systematickým zohledňováním, včetně energetické unie, unie kapitálových trhů a případného zřízení vnitrostátních „orgánů pro konkurenceschopnost“.¹¹

Během lotyšského předsednictví zahájila pracovní skupina na vysoké úrovni hodnocení týkající se provádění závěrů, které Rada pro konkurenceschopnost v minulosti přijala, s cílem systematicky vyhodnocovat, zda Rada, Komise a členské státy plní své závazky.

⁹ Dokument 15006/14.

¹⁰ Italský místopředseda byl navíc pověřen zvláštním mandátem trojice předsednictví – měl „formulovat návrhy týkající se strategií, správy a řízení a fungování za účelem maximálního využití potenciálu pracovní skupiny na vysoké úrovni ve prospěch evropské konkurenceschopnosti“.

¹¹ Jak bylo navrženo ve „zprávě pěti předsedů“ o dokončení hospodářské a měnové unie.

Z hlediska budoucího zlepšování bylo navrženo, aby bylo posíleno zapojení pracovní skupiny na vysoké úrovni do přípravy nelegislativních návrhů na pořadu jednání Rady a do navazujících činností, a to včetně otázek určených během prověrky, a aby byla zajištěna řádná koordinace mezi pracovní skupinou na vysoké úrovni a Pracovní skupinou pro konkurenceschopnost a růst.

iii) Podpora mezioborových přístupů

Předsednictví podpořilo spolupráci mezi různými pracovními skupinami Rady zabývajícími se důležitými otázkami souvisejícími s konkurenceschopností, a to jak v rámci pravomoci Rady pro konkurenceschopnost, tak i mezi různými složeními Rady, s cílem prosazovat integrovanější přístup ke konkurenceschopnosti.

Bylo uspořádáno několik společných zasedání mezi pracovními skupinami pro zlepšování právní úpravy a pro průmysl na jedné straně a pracovními skupinami pro vnitřní trh a průmysl na straně druhé.

Uskutečnila se rovněž společná zasedání Pracovní skupiny pro vnitřní trh a Pracovní skupiny pro telekomunikace (k problematice jednotného digitálního trhu) a k účasti na zasedání Pracovní skupiny pro průmysl věnovaném konkurenceschopnosti energeticky náročných odvětví byli přizváni radové pro životní prostředí.

Delegace společná zasedání obecně důrazně podpořily, neboť je považovaly za dynamický a účinný způsob, jak zajistit společné chápání různých odborných oblastí.

Panovala rovněž široká shoda na tom, že by praxe společných zasedání měla být dále využívána i během budoucích předsednictví. Některé delegace v průběhu diskusí podpořily myšlenku zvážit zřizování *ad-hoc* pracovních skupin pro důležité otázky, které jsou relevantní pro několik složení Rady.

III. TEMATICKÁ ČINNOST V OBLASTI SYSTEMATICKÉHO ZOHLEDŇOVÁNÍ KONKURENCESCHOPNOSTI

Za účelem určení hlavních problémů uspořádalo předsednictví řadu tematických zasedání a diskusí věnovaných důležitým faktorům konkurenceschopnosti. Ty se uskutečnily většinou za účasti zainteresovaných stran a externích odborníků, kteří byli přizváni, aby poskytli podklady pro diskusi.

Níže uvedené oddíly a) až g) poskytují orientační demonstrativní přehled o této činnosti a o hlavních sděleních a výsledcích, jež určilo předsednictví.

a. Celkový politický přístup k systematickému zohledňování konkurenceschopnosti

V červnu 2015 zaslala komisařka Elżbieta Bieńkowska ministrům pro konkurenceschopnost dopis týkající se činnosti, kterou Komise vyvíjí s cílem podpořit konkurenceschopnost průmyslu a její začleňování do všech politik EU.

Obsah tohoto dopisu projednala Pracovní skupina pro průmysl. Členské státy obecně uvítaly integrovaný přístup nastíněný Komisí, která poukázala na potřebu zohledňovat ve stále větší míře hodnotové řetězce a přistupovat k průmyslové politice z širší perspektivy zahrnující důležité aspekty, jako jsou služby, digitalizace, zlepšování právní úpravy a vnitřní trh.

Mnohé delegace vyjádřily zájem na tom, aby jim byly poskytovány podrobnější informace týkající se časového rámce a obsahu konkrétních opatření, která Komise připravuje. Řada delegací vyzdvihla rovněž potřebu další integrace jiných politik EU, které mají význam pro konkurenceschopnost EU, jako je například politika v oblasti životního prostředí a klimatu. Bylo rovněž zdůrazněno, že doplňkově k horizontálním opatřením je důležité dále prosazovat specifické politiky v některých průmyslových odvětvích a případně hodnotových řetězcích. Několik delegací zdůraznilo nutnost přijmout zvláštní opatření pro zlepšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků.

Lotyšské předsednictví se již dříve zaměřilo na nezbytná opatření, jež mají umožnit digitální transformaci průmyslu EU, a v obecnější rovině na význam většího zohledňování digitálního rozměru ve všech politikách EU a na toto úsilí by se mělo dále navázat i během roku 2016¹².

b. Výzvy, jimž v souvislosti s konkurenceschopností čelí energeticky náročná odvětví

Mezi hlavní priority lucemburského předsednictví patřila konkurenceschopnost energeticky náročných odvětví. Tato otázka byla posuzována s ohledem na významná politická opatření, která jsou v současnosti realizována, zejména pokud jde o energetickou unii, návrh reformy systému EU pro obchodování s emisemi (EU ETS) a úvahy týkající se obchodní politiky. Projednávána byla i podpora, kterou projektům v energeticky náročných odvětvích poskytuje Evropský fond pro strategické investice (EFPI).

¹² Viz dokument 8993/15: „Závěry Rady o digitální transformaci evropského průmyslu“.

Vážné problémy, jimž čelí ocelářský průmysl EU, byly projednávány během mimořádného zasedání Rady pro konkurenceschopnost dne 9. listopadu 2015. Na tomto zasedání bylo dohodnuto, že budou přijata opatření ke zlepšení globální konkurenceschopnosti evropského ocelářského průmyslu. Ta by měla být součástí komplexního přístupu, jehož cílem je vytvořit konkurenceschopné rámcové podmínky pro energeticky náročná odvětví jako celek, mimo jiné i prostřednictvím předvídatelného a soudržného regulačního prostředí a opatření v zájmu stimulace inovací. Opatření, která budou přijata, zahrnují maximální a včasné využívání celé škály nástrojů obchodní politiky EU s cílem zajistit rovné podmínky v celosvětovém měřítku, využití možností, které nabízí Evropský fond pro strategické investice a stávající rámec EU v oblasti státní podpory, jakož i zajištění toho, aby EU ETS zamezoval úniku uhlíku¹³. V návaznosti na to bylo rozhodnuto uspořádat zvláštní konferenci zúčastněných stran na vysoké úrovni, se zapojením sociálních partnerů, s cílem přezkoumat současnou situaci a zvážit politická opatření.

Navržená reforma EU ETS byla rovněž projednána během neformálního ministerského jednání při zasedání Rady pro konkurenceschopnost dne 1. října 2015.

Na základě diskuse dospělo předsednictví k těmto klíčovým sdělením:

- Je třeba zajistit úzkou koordinaci tohoto návrhu na úrovni členských států a pravidelně Radu pro konkurenceschopnost informovat o probíhajících jednáních.
- Je nezbytné zajistit, aby EU ETS zamezoval úniku uhlíku a podporoval dlouhodobé investice v EU tím, že poskytne právní jistotu a předvídatelnost.
- EU ETS by měl vytvářet správné pobídky, aby ve všech energeticky náročných odvětvích podporoval a odměňoval subjekty dosahující nejlepších výsledků a aby podněcoval investice do nejvíce inovativních a nejekologičtějších řešení.

Mezi hlavní otázky, které byly nadneseny a mohou zasluhovat další posouzení, patřily dále i tyto:

¹³ Závěry předsednictví z mimořádného zasedání Rady pro konkurenceschopnost jsou k dispozici zde: <http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2015/11/09-compet-presidency-conclusions/>

- zavedení harmonizovaného vyrovnávacího mechanismu pro nepřímé náklady spojené s emisemi uhlíku,
- opatření k zajištění toho, že bude riziko úniku uhlíku řízeno účinně a cílenějším způsobem, tak aby bylo nejúčinnějším zařízením v nejvíce exponovaných odvětvích přidělováno až 100 % bezplatných povolenek, v souladu se závěry Evropské rady z října 2014,
- stanovení referenčních měřítek na základě nejnovějších dostupných údajů o výrobě, se současným přihlédnutím k administrativní zátěži pro podniky,
- potřeba podporovat nízkouhlíkové technologie na základě zásad transparentnosti a excelence.

c. *Využívání programu zlepšování právní úpravy k posílení konkurenceschopnosti evropských podniků, zejména malých a středních podniků*

Cílem tohoto směru činnosti bylo prozkoumat z konkrétního, praktického úhlu pohledu, jak mohou lepší regulační nástroje a postupy přispět k zajištění toho, aby právní předpisy vyhovovaly danému účelu a přinášely zamýšlené výsledky co nejúčinnějším způsobem, zejména z hlediska malých a středních podniků a mikropodniků.

Při diskusích byl zohledněn obecný kontext programu zlepšování právní úpravy a program REFIT. Tyto diskuse zahrnovaly jak nástroje pro předběžné hodnocení – tj. posouzení dopadů, tak nástroje pro následné hodnocení, zejména pak posuzování kumulativních nákladů a kontroly účelnosti.

Zvláštní pozornost byla věnována způsobu, jakým jsou v právních předpisech EU zohledňovány potřeby malých a středních podniků (zásada „zelenou malým a středním podnikům“). V této souvislosti proběhlo posouzení významu a dosavadních zkušeností se zvláštními odchylkami nebo zjednodušenými režimy pro malé a střední podniky nebo mikropodniky.

Na základě diskusí je možné poukázat zejména na tyto otázky:

- Hodnocení dopadů regulace – předběžné i následné – představuje obecně složitý proces, přičemž metodiky bývají koncipovány a uplatňovány individuálně.
- Spolehlivé vyčíslení dopadů (z hlediska potenciálních nákladů, přínosů atd.) není vždy možné. Tyto odhady však mohou představovat užitečné podklady, které je třeba spolu s dalšími prvky zohlednit při rozhodování.

- Přestože následné hodnocení právních předpisů poskytuje cenné poznatky o způsobu, jakým regulace funguje přímo v praxi, jeho provádění je obecně velmi složité a náročné z hlediska nákladů a času. Témata následného hodnocení by proto měla být pečlivě vybírána a přesně vymezena.
- Je třeba systematictější způsobem přijímat opatření navazující na výsledky následného hodnocení, jako například posuzování kumulativních nákladů na ocel a hliník. Dále bylo navrženo, aby bylo další posuzování kumulativních nákladů prováděno i v jiných výrobních odvětví nebo v sektoru služeb.
- Byla zmíněna potřeba posílit srovnávací přehled programu REFIT tím, že bude zavedeno více kvantitativních odhadů týkajících se účinků tohoto programu.
- Zvláštní odchylky nebo zjednodušené režimy pro malé a střední podniky nebo mikropodniky mohou být v některých oblastech účinné, přestože mohou být rovněž kontraproduktivní, když malé a střední podniky hledají komerční financování.
- Hlavním cílem by měly i nadále být jasné a jednoduché právní předpisy pro všechny podniky, malé i velké, zejména s ohledem na drtivou převahu malých a středních podniků a mikropodniků v hospodářství (představujících dohromady téměř 98 % podniků v EU).
- Mohou existovat značné rozdíly mezi jednotlivými druhy podniků, které jsou klasifikovány jako malé a střední podniky, včetně mikropodniků a začínajících podniků, jež tak v závislosti na konkrétní situaci mohou mít velmi odlišné potřeby a očekávání v souvislosti s regulací.
- Vedle vyhodnocování nákladů a zátěže je podle všeho rovněž důležité zohledňovat přidanou hodnotu a přínosy regulace na úrovni EU pro podniky, zejména pokud jde o zajištění právní jistoty a odstranění zátěže, kterou na straně podniků vyvolává nutnost dodržovat 28 různých soustav vnitrostátních právních předpisů.

d. Prohloubení integrace jednotného trhu

Hladké fungování jednotného trhu, i on-line, představuje pro EU jeden z hlavních faktorů konkurenceschopnosti. Jedná se rovněž o jeden z mála faktorů konkurenceschopnosti, které má EU z velké části ve svých rukou (na rozdíl od jiných oblastí, jež závisejí na globálním prostředí nebo na vnitrostátních politikách): EU může volně rozhodovat o svých vlastních pravidlech upravujících jednotný trh a o jejich ambicióznosti.

V mnoha oblastech nicméně jednotný trh nadále zůstává roztržštěn a EU zatím ani zdaleka nenaplnila cíl, aby evropské společnosti a evropští spotřebitelé mohli prodávat a nakupovat zboží a služby kdekoli v EU stejně snadno jako na svém vnitrostátním trhu. Příliš často se stále setkávají s 28 malými trhy.

Prohloubení jednotného trhu, včetně jednotného digitálního trhu, odstraněním značných „**nákladů vyplývajících z neexistence společného evropského postupu**“¹⁴, jež jsou způsobeny přetrvávajícími překážkami, bylo jednou z klíčových priorit předsednictví.

Na neformálním zasedání ministrů pro konkurenceschopnost, které se uskutečnilo dne 20. července 2015 v Lucemburku, byl zdůrazněn přínos a potřeba zavedení „kvalitních“ evropských pravidel, jež přispívají k integraci trhu. Kvalitní pravidla EU přinášejí hmatatelné výhody podnikům, občanům i spotřebitelům.

Na základě diskusí na uvedeném neformálním zasedání Rady dospělo předsednictví k závěru, že členské státy a podniky mají silný zájem na zvýšení účinnosti právních předpisů EU a jejich lepším zaměření, jakož i na využívání těch regulačních nástrojů, které podporují integraci trhu a právní jistotu, zejména spojením cílené harmonizace se vzájemným uznáváním v právních předpisech EU.

Předsednictví se rovněž zabývalo dvěma významnými iniciativami, které za účelem prohloubení jednotného trhu navrhla Komise: strategií pro „jednotný digitální trh“ a strategií pro „jednotný trh“.

V oblasti jednotného digitálního trhu byl značný objem práce týkající se stanovení hlavních priorit vykonán během lotyšského předsednictví. S ohledem na neexistenci legislativních návrhů, jejichž předložení se očekává na konci roku 2015 a v průběhu roku 2016, se lucemburské předsednictví zaměřilo na sledování probíhající práce v Komisi a na hloubkovou analýzu některých důležitých otázek týkajících se budoucího regulačního přístupu Komise, zejména pokud jde o on-line platformy a ekonomiku založenou na sdílení. Za tímto účelem se uskutečnila společná zasedání Pracovní skupiny pro vnitřní trh a Pracovní skupiny pro telekomunikace.

¹⁴ Viz zpráva: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/563350/IPOL-EAVA_ET\(2014\)563350_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/563350/IPOL-EAVA_ET(2014)563350_EN.pdf)

Posouzením hlavních politických priorit, které navrhla Komise, dále předsednictví zahájilo práci na strategii pro jednotný trh. Zpráva o integraci jednotného trhu a konkurenceschopnosti, která uvádí ekonomické důkazy na podporu této strategie, byla projednána na společném zasedání Pracovní skupiny pro vnitřní trh a Pracovní skupiny pro průmysl.

Určeny byly zejména tyto otázky:

- Strategie pro jednotný trh a její cíle mají širokou podporu.
- V zájmu dosažení hmatatelných výsledků z hlediska růstu a tvorby pracovních míst by měla být zajištěna řádná koordinace mezi touto strategií a strategií pro jednotný digitální trh.
- Konkrétní iniciativy, jež by měly ze strategie pro jednotný trh a strategie pro jednotný digitální trh vzejít, by měly účinně přispívat k lepšímu fungování jednotného trhu tím, že odstraní překážky a vytvoří právní jistotu pro hospodářské subjekty i spotřebitele.
- Aby byla zajištěna soudržnost a sbližování výsledků, je důležité sledovat pokrok při provádění obou strategií a průběh diskusí o konkrétních iniciativách na politické úrovni v Radě.
- Delegace velmi uvítaly sloučení bývalých výročních zpráv o „konkurenceschopnosti EU“ a o „integraci jednotného trhu“ do jednoho dokumentu.
- Integrovaná zpráva obecně poskytuje kvalitní faktický základ pro posouzení fungování jednotného trhu a pro určení potřeb politiky.
- V souvislosti s budoucími vydáními této zprávy je zapotřebí další úsilí o předložení soudržnějšího analytického rámce, jehož bude dosaženo zajištěním lepšího začlenění jednotlivých částí zprávy / vytvořením lepší vazby mezi nimi a začleněním kapitol podle zemí věnovaných výsledkům dosahovaným jednotlivými členskými státy.
- Existuje rovněž velký zájem na tom, aby byl stávající rámec doplněn o kvalitativní a kvantitativní ukazatele odrážející konkurenceschopnost a integraci jednotného trhu z podnikatelského hlediska, zejména z pohledu malých a středních podniků.
- K dosažení vysoké politické viditelnosti, pokud jde o stav integrace jednotného trhu, by mohla být dále rozvíjena myšlenka zavedení jednoho hlavního ukazatele (nebo omezeného počtu hlavních ukazatelů).

e. Zlepšení přístupu malých a středních podniků k financování a podpora investic

Evropské malé a střední podniky se soustavně potýkají s obtížemi při úsilí o růst a rozšiřování činností v rámci celého jednotného trhu a na mezinárodní úrovni. Vedle regulačních překážek, jako jsou legislativní zátěž, postupy na vnitrostátní úrovni a překážky bránící přeshraniční činnosti¹⁵, patří mezi hlavní obavy těchto podniků trvale také přístup k financování. Proto se toto téma také neustále objevuje mezi nejvyššími politickými prioritami na úrovni EU.

Navzdory zvláštní pozornosti, která je této otázce věnována, čelí malé a střední podniky i nadále obtížím a některé, zejména rychle rostoucí podniky s nejkritičtějšími požadavky na financování, se v důsledku toho rozhodnou přesunout své činnosti do jiných částí světa (především USA), aby mohly rozšiřovat své kapacity.

Cílem předsednictví bylo získat celkový přehled o situaci na trhu, aby bylo možné posoudit, jaké kroky za účelem zlepšení přístupu k financování může EU učinit.

V rámci toho se předsednictví zabývalo celou řadou finančních nástrojů EU souvisejících s konkurenceschopností, včetně programů Horizont 2020, COSME¹⁶, evropských strukturálních a investičních fondů a finančních prostředků dostupných v rámci EFSI¹⁷.

Velký důraz byl dále kladen na potřebu zlepšit dostupnost alternativních zdrojů financování – včetně kapitálových trhů, rizikového rozvojového kapitálu a skupinového financování –, jejichž používání je v ostatních částech světa více rozšířené a jež by měly hrát významnější úlohu při poskytování financování podnikům, které jen s obtížemi získávají finanční prostředky, zejména malým a středním podnikům a začínajícím podnikům. Svoji úlohu by v tomto ohledu měly plnit stávající finanční nástroje EU, jako například EFSI.

¹⁵ O nich je pojednáno výše v písmeni c.

¹⁶ „Program pro konkurenceschopnost podniků a malých a středních podniků“ (COSME) (2014–2020).

¹⁷ Posouzeny byly rovněž hlavní výsledky programů realizovaných během předchozího finančního období (2007–2013).

Určeny byly zejména tyto otázky:

- V rámci finančních nástrojů EU, které obvykle přinášejí dobré výsledky, je k dispozici široká škála možností financování. Bylo by však prospěšné provést další analýzu týkající se jejich využívání ze strany malých a středních podniků a jejich dopadů na tyto podniky.
- Podniky o existujících možnostech často nevědí a vnitrostátní správní orgány a podpůrné agentury se často potýkají s problémy při rozšiřování příslušných informací mezi zamýšlenými cílovými skupinami. Šíření informací směrem k malým a středním podnikům je zcela zásadní.
- Finanční gramotnost a finanční informovanost je třeba zlepšit prostřednictvím odborné přípravy a posíleného propojení mezi malými a středními podniky, finančními zprostředkovateli a dostupnými odbornými poznatky.
- Lepší propagací ústředního portálu EU pro financování¹⁸, mobilizací zprostředkujících organizací pro malé a střední podniky atd. by bylo možné dále zlepšit informovanost o tomto portálu a jeho uživatelskou vstřícnost.
- Rozsáhlou podporu má zavádění ambiciózních opatření v kontextu unie kapitálových trhů, jejichž cílem je podpořit alternativní zdroje financování.
- Velmi důležitým prvkem zůstává zlepšení přístupu k tradičním zdrojům financování, zejména bankovním úvěrům, coby součásti finančního ekosystému, a to i pro tradiční, méně inovativní malé a střední podniky, pro které mají alternativní zdroje financování obecně menší význam.
- Je nezbytné zajistit dobrou koordinaci mezi opatřeními přijímanými na úrovni EU a stávajícími režimy a tržními podmínkami v členských státech.

f. Zohledňování hodnotových řetězců při koncipování politik

Mezinárodní výroba, obchod a investice jsou ve stále větší míře organizovány v globálních hodnotových řetězcích, v jejichž rámci jsou jednotlivé fáze výrobního procesu rozmístěny v různých zemích a v mnoha případech i v různých světadílech.

EU má v oblasti regionální obchodní integrace před jinými regiony náskok. Jednotný trh evropským firmám usnadnil dosahování úspor z rozsahu a vedl rovněž ke snížení transakčních nákladů. Tato skutečnost následně vytvořila silný základ pro reorientaci evropských firem na činnosti, které vyžadují vyšší kvalifikaci pracovních sil a přinášejí vyšší přidanou hodnotu. To znamená, že firmy z EU již mají velmi dobré předpoklady pro účast v globálních hodnotových řetězcích a těží z výhod, které růst v rámci těchto řetězců přináší.

¹⁸ www.access2finance.eu

Cílem předsednictví bylo lépe porozumět tomu, jakým způsobem hodnotové řetězce fungují a jaký mají význam pro podniky a tvůrce politiky – rovněž s ohledem na dopis týkající se systematického zohledňování konkurenceschopnosti, který ministrům pro konkurenceschopnost zaslala komisařka Bieńkowska (viz výše), v němž byla zmíněna opatření zaměřená na podporu začlenění firem z EU do evropských a globálních hodnotových řetězců.

Určeny byly zejména tyto otázky:

- Úzké začlenění do evropských a mezinárodních hodnotových řetězců vyvolává komplexní otázky, které je třeba při koncipování politik na úrovni EU nebo členských států podrobně posoudit.
- Malým a středním podnikům může přímé nebo nepřímé zapojení do globálních hodnotových řetězců přinést obecně obrovské výhody.
- Panuje široká shoda na tom, že při vypracovávání politik EU je třeba globální hodnotové řetězce lépe zohledňovat. Je zapotřebí vyvinout další úsilí za účelem lepšího porozumění globálním hodnotovým řetězcům a jejich významu pro tvůrce politik EU, včetně pochopení dopadů jednotlivých variant na všechny fáze hodnotových řetězců.
- Pro podporu rozvoje hodnotových řetězců na regionální úrovni má zásadní význam vysoká úroveň integrace trhu. Další prohloubení vnitřního trhu je účinným nástrojem ke zvýšení přitažlivosti EU a jejího podílu na globálních hodnotových řetězcích.
- Univerzální politická řešení pro podporu konkrétních oblastí činnosti neexistují. Hodnotové řetězce a politické otázky je třeba posuzovat individuálně.
- V celém hodnotovém řetězci existují příležitosti k inovacím takovými způsoby, které dalece překračují rámec výzkumu a vývoje a zahrnují takové oblasti, jako jsou procesy, logistika a poskytování služeb.
- EU může přispět ke spolupráci subjektů z různých oblastí za účelem určení synergického působení mezi odvětvími, technologiemi a procesy, které by mohlo nabídnout významný ekonomický potenciál.
- Způsob fungování globálního hodnotového řetězce za účelem jeho názorného popisu zkoumalo předsednictví na příkladu leteckého odvětví. Budoucí předsednictví by mohla provést další analýzu jiných odvětví.

g. Přínos klastrování a strategií inteligentní specializace

V dopise zaslaném ministrům pro konkurenceschopnost v červnu 2015 (viz výše) zdůraznila komisařka Bieńkowska klastry a strategie inteligentní specializace coby významné nástroje pro podporu konkurenceschopnosti průmyslu, strategickou spolupráci v přeshraničním měřítku a rozvoj evropských hodnotových řetězců.

Klastrové politiky jsou v mnoha evropských regionech používány jako páka pro inovace a modernizaci průmyslu. Díky stimulaci inovací, přejímání technologií a přelévání znalostí mohou být klíčovou hybnou silou pro strategie inteligentní specializace v regionálních a místních ekosystémech. Mohou být rovněž zásadním podpůrným faktorem pro začlenění malých a středních podniků do inovačních procesů a do hodnotových řetězců, které překračují regionální a národní hranice.

Cílem předsednictví bylo zhodnotit stávající politiky EU v této oblasti a prozkoumat možný další postup. Z diskusí vyplynuly zejména tyto otázky:

- Nástroje, které Komise zavedla s cílem usnadnit spolupráci mezi klastry, se setkaly s kladným přijetím ze strany členských států.
- Je důležité maximalizovat součinnost mezi různými stávajícími nástroji a politikami.
- Z důvodu rozmanitého spektra existujících opatření by bylo užitečné vypracovat ucelený přehled stávajících politik EU a jejich účinnosti (dosavadní výsledky, existující nedostatky atd.).
- Strategie klastrování mohou přinést konkrétní výsledky díky tomu, že rozvíjejí vazby mezi průmyslem a službami, podporují inovace a podnikání a zapojují malé a střední podniky do hodnotových řetězců překračujících hranice jejich členských států.

- Mohou také podpořit účast malých a středních podniků na programech EU, například na programu Horizont 2020.
- Strategie klastrování mohou hrát důležitou úlohu při mobilizaci soukromých investic do inovačních projektů, při modernizaci průmyslu atd.
- Zapojení EU může přinést významnou přidanou hodnotu při vývoji meziregionálních a panevropských klastrových projektů a strategií inteligentní specializace a při účasti na nich.
- Je třeba dále prozkoumat potenciál pro vzájemné propojení evropských regionů s významně rozdílnými úrovněmi rozvoje.

IV. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

Systematické zohledňování konkurenceschopnosti spočívá v zajištění toho, že bude k problematice konkurenceschopnosti přihlíženo při tvorbě politik EU a při koordinaci politik na úrovni členských států, v souladu s mandátem Rady pro konkurenceschopnost. Je třeba na něj pohlížet jako na dynamický a nepřetržitý proces.

Úsilí o systematické zohledňování konkurenceschopnosti nemá zdvojeňovat práci vykonávanou v jiných složeních Rady ani se s touto prací překrývat. Cílem systematického zohledňování není ani zpochybnit naplňování důležitých a legitimních cílů veřejného zájmu.

Přidaná hodnota Rady pro konkurenceschopnost by naopak měla spočívat ve vyhledávání nejméně zatěžujících, nejúčinnějších a nákladově nejefektivnějších způsobů dosahování cílů Smlouvy napříč všemi politikami, které mají potenciálně významný dopad na konkurenceschopnost – jak v rámci pravomoci Rady pro konkurenceschopnost, tak i mimo její pravomoc –, a dále ve zlepšování soudržnosti politik ovlivňujících konkurenceschopnost. Další úlohou Rady pro konkurenceschopnost by mělo být poukazování na znepokojivé otázky v oblasti konkurenceschopnosti, které souvisejí s konkrétními politikami nebo s vývojem v reálné ekonomice.

Zvláštní pozornost by přitom měla být věnována zajištění integrity jednotného trhu a aktivnímu přispívání k jeho dotvoření. Všechny návrhy založené na právním základu týkajícím se jednotného trhu (článek 114 SFEU) by v každém případě měly účinně přispívat k lepšímu fungování jednotného trhu.

Trojice předsednictví (italské, lotyšské a lucemburské), opírající se o silnou podporu členských států i Komise, přijala široké spektrum opatření, jež mají zlepšit pracovní metody Rady pro konkurenceschopnost a přispět k systematickému zohledňování konkurenceschopnosti.

Realizace změn pracovních metod vyžaduje čas. Je zřejmé, že tyto změny budou muset být otestovány a postupně zdokonaleny, aby mohly začít konzistentním způsobem přinášet lepší a konkrétní výsledky. Ve střednědobém a dlouhodobém horizontu by měla lepší struktura řízení založená na pracovních metodách uvedených v této zprávě přispět k posílení vlivu Rady pro konkurenceschopnost, a to tím, že jí umožní poskytovat významnější příspěvky k otázkám, jež jsou pro konkurenceschopnost EU důležité.

Na základě zkušeností a hlavních výsledků plynoucích z výše popsané činnosti by lucemburské předsednictví rádo navrhlo níže uvedená doporučení.

Doporučení předsednictví týkající se systematického zohledňování konkurenceschopnosti

- **Seznam předsednictví pro účely zohledňování** se může stát nástrojem pro sledování nejdůležitějších návrhů majících význam pro konkurenceschopnost. Měl by být pravidelně aktualizován a sloužit jako podklad pro politický proces, včetně úsilí o koordinaci na úrovni členských států. V budoucnosti by mohly být na seznam za účelem zvýšení jeho funkčnosti zařazovány podrobnější informace, například informace o aktuálním stavu projednávání jednotlivých návrhů a iniciativ na seznamu uvedených, informace o tom, zda a jakým způsobem bylo provedeno posouzení dopadů (zejména pokud jde o konkurenceschopnost) atd.
- **Prověрка konkurenceschopnosti** prokázala svoje možnosti jako monitorovací nástroj pro systematické zohledňování konkurenceschopnosti a pro zlepšení způsobu, jakým Rada pro konkurenceschopnost funguje. Prověřka by měla nadále být prvním bodem pořadu jednání na každém zasedání Rady pro konkurenceschopnost. Na základě získaných zkušeností by měla být postupně zdokonalována, mimo jiné i přesnějším zaměřením každé diskuse a zajištěním systematických navazujících činností. Pokud jde o její obsah, měla by být prověřka pokaždé úzce spojena s otázkami figurujícími na pořadu jednání příslušného zasedání Rady pro konkurenceschopnost.
- Významnou úlohu při systematickém zohledňování konkurenceschopnosti může hrát **Pracovní skupina na vysoké úrovni pro konkurenceschopnost a růst**. Nastupující předsednictví mohou zvážit možnost provést v rámci pracovní skupiny na vysoké úrovni další hloubkovou analýzu otázek souvisejících se systematickým zohledňováním, jež by následně mohla být podkladem pro jednání Rady připravovaná Výborem stálých zástupců. Pracovní skupina na vysoké úrovni by mohla být rovněž zapojena do činností navazujících na prověřku.
- V obecnějším pojetí je zcela zásadní dále prosazovat **integrovaný přístup ke konkurenceschopnosti** v rámci Rady pro konkurenceschopnost i mezi různými složenými Rady. Praxe projednávání různých pohledů na klíčová témata prostřednictvím pořádání společných zasedání různých pracovních skupin může představovat účinný způsob, jak zajistit společné chápání různých odborných oblastí.
- Rovněž je zapotřebí posílit řízení rozsáhlých politických procesů souvisejících s konkurenceschopností, jako jsou například **jednotný digitální trh a strategie pro jednotný trh**. Rada pro konkurenceschopnost by se měla aktivně ujmout své úlohy a pravidelně vyhodnocovat pokrok dosažený v těchto oblastech činnosti.
- Panuje velký zájem ohledně získávání podrobnějších informací týkajících se **časového rámce a obsahu konkrétních opatření, která Komise připravuje** za účelem prohloubení systematického zohledňování konkurenceschopnosti, mimo jiné pokud jde o **digitalizaci průmyslu EU**.
- Komise by měla zvážit pokračování nebo případně vypracování **specifických politik a akčních plánů** pro určitá odvětví a hodnotové řetězce, jež by doplnily horizontální opatření.
- Rada by rovněž měla nadále pravidelně sledovat **provádění závěrů Rady**. Rozsáhlé hodnocení bylo provedeno během lotyšského předsednictví a v průběhu roku 2016 by mohlo být zopakováno.

Lucemburské předsednictví vyzývá budoucí předsednictví a Komisi, aby při své činnosti vycházely ze závěrů této zprávy a zvážily přijetí navazujících opatření.